

Gemeente Leusden

MEMO

Aan : Gemeenteraad Leusden
Cc :
Van : College Leusden
Datum : dinsdag 7 mei 2019
Betreft : Verkennen begrotingspositie

De laatst vastgestelde begrotingspositie is de Najaarsnota 2018. Nadien is er een aantal ontwikkelingen die impact hebben op onze begrotingspositie. Belangrijkste hierin is uiteraard het tekort in het Sociaal Domein. Met de scenario's 1, 2 en 3 onderzoeken we welke mogelijkheden we hebben om te bezuinigen dan wel inkomsten te verhogen. Om hier besluiten over te nemen is het noodzakelijk om eerst vast te stellen wat het begrotingstekort is, hoe groot is ons probleem.

Onderstaand geven wij de ontwikkeling van de begrotingspositie weer.

	2019	2020	2021	2022
Begroting 2019-2022	46,8	131,4	162,2	231,0
Tekort sociaal domein – september 2018	-890,0	-890,0	-890,0	-890,0
Dekking reserve sociaal domein	+434,0	-	-	-
Dekking algemene reserve basisdeel	+409,2	-	-	-
Resultaat Najaarsnota 2018	-141,3	+5,0	-58,0	+15,0
Actuele begrotingspositie	-141,3	-753,6	-785,8	-644,0
Dekking algemene reserve basisdeel	+141,3			
Stelpost nader te nemen maatregelen		+753,6	+785,8	+644,0
	0,0	0,0	0,0	0,0
Stelpost nader te nemen maatregelen		-753,6	-785,8	-644,0
Bijstelling ramingen Sociaal Domein				
Tekort sociaal domein – november 2018	-450,0	-450,0	-450,0	-450,0
Tekort sociaal domein – januari 2019	-250,0	-250,0	-250,0	-250,0
Taakstelling stelpost “slimmere zorg” (CUP)	-45,0	-90,0	-120,0	-180,0
	-745,0	-1.543,6	-1.605,8	-1.524,0
1. Renovatie de Korf	-150,0	-150,0	-150,0	-150,0
2. Kostentoeename leerlingenvervoer	-75,0	-75,0	-75,0	-75,0
3. Daling baten leges kabels en leidingen	-25,0	-25,0	-25,0	-25,0
4. Herverdeeeffect Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
5. Kosten schoonmaak gemeentehuis	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
6. Bijstelling raming Werk en Inkomen	+300,0	+300,0	+300,0	+300,0
7. Gemeentelijke bijdrage VRU	-	-23,0	-23,0	-23,0
8. Daling toeristenbelasting i.v.m. vertrek YMCA	-	-	-30,0	-30,0
9. OZB-opbrengst bedrijfspanden			+200,0	+375,0
	-735,0	-1.556,6	-1.448,8	-1.192,0

Risico's

a. Bijstelling exploitatieovereenkomst SRO	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
b. Actualisatie GRP	-	-	-	-
c. Ontwikkeling budgetten afvalinzameling	-	-	-	-
d. Onderhoud en beheer VRI's	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
e. Actualisatie groot onderhoud	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
f. Digitalisering archief / opslag e-depot	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
g. Invoeren Omgevingswet	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
h. Toename kosten RUD	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
i. Toename kosten VRU	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
j. Hogere integratie-uitkering SD	+p.m.	+p.m.	+p.m.	+p.m.
k. Brandweergarage Leusden-Centrum	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Kwalificering risico's	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
Verwacht begrotingstekort	-835,0	-1.656,6	-1.548,8	-1.292,0

Overige ontwikkelingen

Ad 1. Renovatie De Korf

In januari 2019 heeft de raad budget beschikbaar gesteld om onderzoek te doen naar een optimaal renovatie scenario van MFA de Korf. Keuzemogelijkheden en de daarbij horende financiële gevolgen worden nader inzichtelijk gemaakt. Op basis hiervan wordt de raad voorgesteld te kiezen voor een renovatie model en hiervoor een uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen. Op basis van het door BBN uitgevoerde haalbaarheidsonderzoek (zomer 2018) is eerder berekend dat uitvoering van een basisrenovatie (ca. € 2,5 mln. investering excl. btw door gemeente) leidt tot een aanvullend benodigd begrotingsbeslag van € 130.000 p/j. De destijds benoemde duurzaamheidsvariant komt neer op een investering van ca. € 4,0 mln excl. btw door de gemeente. De structurele last hiervan komt neer op een aanvullend benodigd budget in de gemeentelijke begroting van € 185.000 p/j. Een optimaal renovatiescenario zal mogelijk tussen de basis- en het duurzaamheidsscenario uitkomen. Vooruitlopend op de uitwerking van het optimale renovatie scenario is een financieel effect van € 150.000 p/j opgenomen in de doorrekening.

Ad 2. Kostentoeename leerlingenvervoer

Met ingang van schooljaar 2017/2018 is het leerlingenvervoer voor drie achtereenvolgende schooljaren regionaal ingekocht door de gemeenten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Soest, Woudenberg en Leusden. Het leerlingenvervoer laat over het jaar 2018 een kostentoeename zien. De raad is in november 2018 geïnformeerd over de voorziene kostenontwikkelingen binnen het leerlingenvervoer. Gunning van het leerlingenvervoer op basis van kwaliteitscriteria, stijging van de door vervoerders geoffreerde prijzen en een lagere toepasbaarheid van combinatieritten dan aanvankelijk gedacht leiden tot kostenstijgingen. Het hierbij ingeschatte financiële nadeel bedraagt € 75.000 p/j.

Ad 3. Daling baten leges kabels en leidingen

In de lopende begroting zijn jaarlijkse leges van € 75.000 opgenomen voor graafmeldingen voor kabels en leidingen. Door de digitalisering kost het de gemeente minder tijd om de meldingen te beoordelen. De legestarieven voor het aanleggen, verleggen en onderhouden van kabels en leidingen zijn daarom herrekend en in overeenstemming gebracht met de

ambtelijke tijdsbesteding. Een deel van de gehanteerde tarieven is neerwaarts bijgesteld. Tevens wordt met ingang van 2019 meer tariefdifferentiatie toegepast. Op basis van de gewijzigde tarieven wordt de jaarlijkse opbrengst in de begroting verlaagd met € 25.000 per jaar. Dit effect doet zich voor met ingang van het jaar 2019.

Ad 4. Herverdeeeffect Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering

Voor het uitvoeren van gemeenschappelijke via VNG gecoördineerde activiteiten (o.a. KING, A+O fonds) is een Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) gecreëerd. Hiermee is de financiering van kosten gewijzigd. De feitelijke situatie is dat het bedrag aan het collectief door de VNG uitgevoerde taken ieder jaar hoger was dan de reservering. In de oude situatie zou het verschil tussen het benodigde bedrag en de reservering in mindering zijn gebracht op de uitkering uit het gemeentefonds. Dat gebeurt nu niet. In plaats daarvan int de VNG deze bedragen via het Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering bij de gemeenten. Als gevolg hiervan is een structureel nadelig herverdeeeffect van € 20.000 ontstaan.

Ad 5. Kosten schoonmaak gemeentehuis

In de businesscase rond de herontwikkeling van het gemeentehuis is opgenomen dat de schoonmaakkosten van het gemeentehuis met ca. 50% gereduceerd (reductie ca. € 40.000 p/j) zouden worden. Inmiddels is duidelijk geworden dat door de inrichting van het nieuwe gemeentehuis en het intensieve gebruik deze taakstelling niet gehaald kan worden. Hierbij wordt € 20.000 van de taakstelling als een besparingsverlies opgevoerd. Daarna resteert nog de taakstelling om de overige € 20.000 aan besparingsopgave op te vangen binnen de businesscase van de herontwikkeling.

Ad 6. Bijstelling raming Werk en Inkomen

De huidige meerjarenbegroting van de bijstand is (nog) gebaseerd op het feit dat het (rijks) BUIG budget niet toereikend is om alle gemeentelijke bijstandslasten te dekken. Een deel van deze lasten, ca. 8% van het totaal van bijstandslasten, komt ten laste van de begrotingspositie. Deze 8% is het 'eigen risico' van de gemeente alvorens er aanspraak kan worden gedaan op de vangnetuitkering. Dit 'eigen risico' bedraagt in onze begroting € 345.000.

In 2018 was voor het eerst sinds jaren de BUIG uitkering voldoende om onze bijstandslasten te dekken. De BUIG uitkering 2018 is ca. € 713.000 toegenomen t.o.v. 2017. Hiervan wordt ca. € 300.000 veroorzaakt door het gewijzigde objectieve verdeelmodel. Deze objectieve grondslagen zijn nu wel doorontwikkeld en de verwachting is niet dat dit nog wijzigt. Je kan daarom stellen dat de stijging van € 300.000 het structurele herverdeeeffect als gevolg van het herziene verdeelmodel is.

Als we de twee uiterste scenario's voor de komende jaren, een stijging van aantallen bijstandsccliënten met 2,6% of juist een daling van 2,6%, gaan doorrekenen blijkt dat de daarbij behorende, ingeschatte, BUIG uitkering voldoende is om de uitkeringslasten te kunnen dekken. Dat houdt in, dat er geen tekort ontstaat ten opzichte van de BUIG uitkering. Dat betekent dat in beide scenario's de in de begroting aanwezige financiële ruimte van ca. € 345.000 (voor het opvangen van een tekort) niet nodig lijkt en dat daarmee de financiële ruimte binnen de huidige begroting kan vrijvallen. Als we rekening houden met (groei)ontwikkelingen bij de bijzondere bijstand en re-integratie, zien we een toename van € 45.000 voor de komende jaren. Per saldo een voordeel van € 300.000.

Ad 7. Gemeentelijke bijdrage VRU

De kadernota 2020 van de VRU geeft een toename van de gemeentelijke bijdrage aan van € 85.000. Hiervan is € 62.000 als gevolg van loon-en prijsbijstellingen, welke gedekt kunnen worden uit de beschikbare gemeentelijke stelpost loon-en prijsstijgingen. Resteert een toename van € 23.000, welke wordt meegenomen in het opstellen van de begroting 2020. Het betreft mutaties m.b.t. FLO lasten, Omgevingswet, Wnra, Wet banenafpraak.

Ad 8. Daling toeristenbelasting i.v.m. vertrek YMCA

Op enig moment zal YMCA het huidige onderkomen aan de Paradijsweg verlaten en verhuizen naar een terrein bij het Henschotermeer. De verhuizing is opgeschort in verband met een onderzoek naar de regels en mogelijkheden voor natuur, recreatie en toerisme van het Henschotermeer. Het is nog niet precies bekend wanneer YMCA uit Leusden vertrekt, maar zodra dit gebeurt betekent dit voor de toeristenbelasting een derving van structureel circa € 30.000.

Ad 9. OZB-opbrengst bedrijfspanden

De komende jaren wordt er in Leusden een aantal nieuwe bedrijfspanden gebouwd. In de meerjarenraming van de Onroerendzaakbelasting is nog geen rekening gehouden met een meeropbrengst. Rekening houdend met oplevering, omvang en geschatte waarde van de panden ramen we een OZB-opbrengst oplopend tot € 375.000 in 2022.

Risico's

Ad a. Bijstelling exploitatieovereenkomst SRO

Medio 2019 zal de raad een besluit moeten nemen tot het al dan niet verlengen van de exploitatie overeenkomst met de SRO voor de komende tien jaar. Het risico bestaat dat de SRO daarbij claims zal neerleggen voor een verhoging van de bijdrage als gevolg van het wegvallen van de badhuur voor het schoolzwemmen. Ook is het de vraag in hoeverre de kapitaallasten van de gepleegde duurzaamheidsinvesteringen zich zullen vertalen in een lagere exploitatiebijdrage, zoals in onze begroting is geraamd. Daarnaast moeten er nog nadere afspraken moeten worden gemaakt over de benodigde vervanging van de inventaris.

Ad b. Actualisatie GRP

In het nieuwe GRP 2019-2023 wordt een toename van kosten voorzien doordat we naast toepassing van de (relatief goedkope) toepassing van reliningstechniek ook traditionele rioolvervangingen voorzien. Dit kan leiden tot een hogere rioolheffing.

Ad c. Ontwikkeling budgetten afvalinzameling

Er doet zich een tweetal belangrijke ontwikkelingen voor:

1. De totale geraamde kosten voor de AVU stijgen structureel met circa € 120.000. Belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de stijging van de verwerkingskosten voor brandbaar afval als gevolg van het regeerakkoord, inzamelingskosten voor papier en sorteer- en vermarktingskosten voor verpakkingsafval.
2. Bij het opstellen van de jaarrekening 2018, signaleren wij dat op het taakveld Afval een nadeel ontstaan van circa € 540.000 t.o.v. de begroting 2018. De belangrijkste tegenvallers doen zich voor op de volgende onderdelen:
  - De Nedvang inkomsten voor het ingezamelde PMD waren in 2018 substantieel lager dan geraamd. Dit is het gevolg van de jaarlijkse afbouw volgens de landelijke afspraken met de verpakkingsindustrie, de hogere hoeveelheid ingezameld PMD en

een lager dan verwacht ingezameld en weer te vermarkten percentage kunststof verpakkingsafval. Een nadere analyse zal moeten uitwijzen of er grote verschillen zitten in de hoeveelheden ingezamelde tonnages en de hoeveelheden die uiteindelijk vermarkt worden. Het landelijk beeld is wel dat de afzetmarkt voor het PMD afval op dit moment minder mogelijkheden biedt dan waar tot nu toe mee is gerekend.

- De inkomsten Afvalstoffenheffing worden vanaf 2018 in twee delen geïnd; een vast deel en een variabel deel (achteraf in rekening gebracht). De inkomsten vanuit het variabele deel zijn

€ 220.000 lager dan begroot. Dit heeft diverse oorzaken:

- Men biedt gemiddeld zwaardere zakken aan dan waar op was gerekend (gemiddeld 7,25 kg i.p.v. 5,5 kg waarmee was gerekend). Hierdoor is er een substantieel lager aantal aangeboden zakken/aanbiedingen.
- Het gewenste beleidseffect, daling restafval, is groter dan verwacht. Men biedt nog maar 69 kg restafval pp aan i.p.v. 75. Ook dit leidt tot een lager aantal aangeboden zakken.
- Het werkelijk aantal aanbiedingen restafval van bedrijven was lager dan waar mee is gerekend (1 per week i.p.v. 4 per week).
- De variabele tarieven leiden bij een groep inwoners tot verijdgedrag (afvaltoerisme en illegale dump in bijvoorbeeld PMD- of textielcontainers). Zo'n 250 huishoudens (2%) heeft geen restafval aangeboden.
- In de verordening staat een drempelbedrag van € 5. Bedragen lager dan € 5 worden niet geïnd. Bij goed scheidingsgedrag kun je onder het drempelbedrag van de aanslag blijven. Dit betreft circa 800 huishoudens. Hier is ook mogelijk sprake van bovenstaand verijdgedrag.

De lagere inkomst leidt tot een tekort bij de gemeente, maar ook tot een lagere belastingdruk bij de burger. De komende periode zullen de mogelijkheden om te sturen op deze lagere inkomst worden onderzocht.

Ad d. Onderhoud en beheer verkeersregelinstanties (VRI's)

De jaarlijkse onderhouds- en bijkomende (externe) beheerskosten van de verkeersregelinstanties liggen hoger dan in de begroting. Meeruitgaven zijn de afgelopen jaren incidenteel bij-geraamd of opgevangen binnen het totaal van beschikbare onderhoudsbudgetten. Voor wat betreft het beheer en onderhoud van de VRI's wordt toegewerkt naar een contract met de gemeente Amersfoort. Aanvullend benodigde budget zal in een later stadium worden aangevraagd.

Ad e. Actualisatie groot onderhoud

In het najaar van 2019 worden de voorziene groot onderhoudsuitgaven geactualiseerd. De actualisatie dient nog plaats te vinden. De financiële gevolgen hiervan voor de gemeentebegroting kunnen op dit moment nog niet worden geduid.

Ad f. Digitalisering archief / opslag e-depot

Onze dossiers zijn gedigitaliseerd in 2012. Dit is toen gedaan om ze digitaal beschikbaar te kunnen stellen aan burgers en ons belastingkantoor. Aan de huidige wettelijke eisen voor digitale opslag voldoen de gedigitaliseerde stukken niet meer. Als we de stukken in de toekomst willen opslaan in een E-Depot zullen ze opnieuw gedigitaliseerd moeten worden. De incidentele kosten hiervoor zijn nog niet bekend, naar verwachting bedraagt dit circa € 500.000.

Daarnaast bestaat het risico dat de structurele bijdrage aan Archief Eemland door het doorbelasten van de kosten van het e-depot toe gaan toenemen.

Ad g. Invoeren Omgevingswet

De Omgevingswet treedt naar verwachting per 2021 in werking. De structurele kosten van extra formatie en aansluiting op het digitaal stelsel zijn nog niet bekend en (wat betreft formatie) mede afhankelijk van te maken bestuurlijke keuzes.

Ad h. Toename kosten RUD

Voor de verplichte overdracht van de asbesttaken per 2020 naar de RUD wordt een toename van de kosten verwacht. Dit betreft zowel een stijging van de variabele bijdrage als de toerekening van de vaste kosten over de deelnemers. Hiernaast bereidt de RUD zich voor op een ontwikkelslag waarvoor extra budget benodigd is. In 2019 zal een ontwikkelplan worden opgesteld, op basis waarvan een verdeling van deze ontwikkelkosten wordt bepaald.

Ad i. Toename kosten VRU

De financiële gevolgen van het nieuwe beleidsplan 2020-2023 zijn nog niet door de VRU opgenomen en verwerkt in de Kadernota 2020 van de VRU. Dat betekent dat de benodigde middelen voor de uitwerking hiervan in de Programmabegroting 2020 worden opgenomen. Dit geldt ook voor de eventuele financiële effecten die voortkomen uit bestuurlijke besluitvorming op basis van de uitkomsten van het experiment 'verbeteren paraatheid brandweer'. Voor dit experiment is incidenteel in 2019 € 980.000 opgenomen, wat neerkomt op een extra bijdrage van ca. € 19.000.

De uit de kadernota 2020 blijkende gemeentelijke bijdrage voor 2020 is daarmee nog niet een reële verwachte bijdrage.

Ad j. Hogere integratie-uitkering Sociaal Domein

Landelijk wordt een (vervolg)onderzoek gedaan naar het objectieve verdeelmodel en de kosten van de jeugdzorg. Er lijkt beweging te komen bij het Rijk (mede naar aanleiding van overschotten Wlz en Zvw budgetten). Meer duidelijkheid komt in de meicirculaire 2019.

Ad k. Brandweerkazerne Leusden

De brandweerkazerne aan de Burg. Van der Post laan is gedateerd en voldoet niet meer aan de huidige eisen en wensen. De VRU heeft een handreiking opgesteld waaraan de brandweerkazerne zal moeten voldoen. Op basis hiervan ligt de vraag voor minimale noodzakelijke aanpassingen, renovatie dan wel nieuwbouw van de brandweerkazerne het meest optimale scenario is. Op dit moment vindt een studie plaats naar de verschillende varianten. Elke uitkomst zal tot een extra beslag op structurele middelen uitkomen. De brandweergarage is destijds uit incidentele middelen gedekt waardoor er geen vrijvallende kapitaallasten beschikbaar zijn. Wel is er gespaard voor groot onderhoud.

Conclusie

Op basis van deze verkenning ramen wij het begrotingstekort (afgerond) als volgt

	2019	2020	2021	2022
Verwacht begrotingstekort	835	1.660	1.550	1.300

We moeten een meerjarig sluitende begroting hebben. Dit betekent dat de laatste jaarschijf reëel sluitend moet zijn. Op basis van deze prognose lijkt een taakstelling van € 1,3 miljoen voldoende. We zien echter ook hogere tekort in 2020 en 2021. De ervaring leert dat we

meestal een langere periode nodig hebben om maatregelen gefaseerd in te voeren. Indien we de taakstelling op € 1,3 miljoen zetten betekent dit dat we de jaren 2020 en 2021 sowieso niet sluitend krijgen en wellicht door fasering de tekorten in die jaren nog hoger worden. Dit vergt veel incidentele inzet van middelen (algemene reserve; basisdeel) waardoor we onder de ratio van ons weerstandsvermogen komen.

Het is dus verstandiger om de taakstelling af te stemmen op het gemiddelde begrotingstekort voor de jaren 2020-2021. Hierdoor ontstaat er in 2022 weer begrotingsruimte en varen we niet te scherp aan de wind.

Op basis van deze prognose stellen wij voor om de taakstelling vast te stellen op € 1,5 miljoen.